

Beleidsplan Bibliotheek De Groene Venen 2016 - 2018

de Bibliotheek

De Groene Venen

Een wereld vol kennis en ontmoeting

Inhoudsopgave

	Voorwoord	3
1.	Samenvatting in één oogopslag	4
2.	Achtergrond en uitgangspunten	5
3.	Missie, Visie en Focus	7
4.	We zetten in op basisvaardigheden	9
5.	Interne organisatie	13
6.	Risico's	15
7.	Tot besluit	15

Voorwoord

De nieuwe focus, de Bibliotheek in transitie

Voor u ligt ons beleidsplan voor een nieuwe beleidsperiode. Na een aantal intensieve jaren bepalen we nu de nieuwe focus. In de afgelopen jaren stonden vermindering van subsidie, nieuwbouw, verhuizingen, reorganisatie en inrichting van onze bibliotheken, de opening van nieuwe vestigingen en de sluiting van Boskoop centraal.

In 2015 hebben we deze nieuwe focus op hoofdlijnen vastgelegd in een plan voor de Bibliotheek nieuwe stijl in Bodegraven-Reeuwijk en zijn we gestart met het invoeren van nieuwe producten en vormen van dienstverlening.

Bibliotheken helpen burgers al sinds het einde van de 19e eeuw met zich te ontwikkelen. Sinds de zeventiger jaren van de vorige eeuw is de nadruk daarbij steeds sterker komen liggen op het uitlenen van boeken. Gezien de huidige maatschappelijke ontwikkelingen, de rol die de Bibliotheek daarin lokaal wil vervullen en de krimpende budgetten is het niet mogelijk en wenselijk om ons primair te blijven richten op deze uitleenfunctie. We stellen de persoonlijke ontwikkeling van mensen, inwoners in ons werkgebied, centraal.

De persoonlijke ontwikkeling kan betrekking hebben op het aanleren van vaardigheden die nodig zijn om mee te kunnen doen in de samenleving, maar ook om deze vaardigheden te behouden of verdieping te zoeken. De Bibliotheek De Groene Venen zet zich in om persoonlijke ontwikkeling voor inwoners te faciliteren en te bevorderen. De Bibliotheek levert hierdoor een actieve bijdrage aan het bestrijden van laaggeletterdheid, het

bevorderen van digivaardigheid en dus aan het meedoen in de maatschappij. Dat doen wij niet alleen, maar als onderdeel van een netwerk van maatschappelijke en educatieve organisaties in de drie gemeenten, regionaal en landelijk.

Een ambitieus plan voor drie jaar, waarin wij ook keuzes moeten maken. Over welke keuzes we maken en de weg er naar toe gaat dit plan. Het is tot stand gekomen door terug te kijken, rond te kijken in de branche, de collegeprogramma's van de gemeenten goed te bestuderen en gesprekken te voeren met partners, collega's en vertegenwoordigers van de gemeenten.

Naast de verandering van focus staat het bouwen aan een duurzame toekomst van de Bibliotheekvoorzieningen centraal. Solide afspraken met strategische partners, waaronder de gemeenten, zijn daarbij belangrijke succesfactoren.

De rode draad: de Bibliotheek De Groene Venen is in de snel veranderende omgeving een inspirerende ontmoetingsplek voor lezen, een leven lang leren en beleven.

De Bibliotheek faciliteert en stimuleert burgers om zich persoonlijk te ontwikkelen waardoor zij kunnen meedoen in de maatschappij.

1. Samenvatting in één oogopslag

Wat we hebben bereikt in afgelopen periode

De Bibliotheek De Groene Venen maakt onderdeel uit van een lokaal, regionaal, provinciaal én landelijk netwerk dat kansen biedt voor de inwoners van het werkgebied. De Bibliotheek is wettelijk verankerd in de Wet stelsel openbare bibliotheken en heeft vijf kernfuncties toegekend gekregen waaraan lokaal invulling wordt gegeven.

In de afgelopen drie jaar is geïnvesteerd in herhuisvesting van de bibliotheken voor zo ver als mogelijk in multifunctionele accommodaties. Daarbij is gekozen voor nieuwe, moderne en frisse inrichtingen en retail indeling. De Bibliotheek heeft duidelijke stappen gezet om van intern gericht naar extern gericht te ontwikkelen.

Missie

De Bibliotheek biedt burgers vrije toegang tot informatie, kennis en cultuur, zodat zij zich bewust kritisch en actief kunnen bewegen in de maatschappij. Hierbij besteedt zij specifieke aandacht aan de ontwikkeling van basisvaardigheden van de jeugd en kwetsbare burgers. De Bibliotheek is daarbij een belangrijke verbindende factor in de lokale samenleving en werkt waar mogelijk samen met lokale en regionale educatieve, culturele en maatschappelijke partners om een aantrekkelijke programmering te bieden.

De Bibliotheek bevordert met haar basiscollectie het leesplezier. Samen met haar lokale partners vormt zij een inspirerende ontmoetingsplek waar activiteiten plaatsvinden.

Visie

In een snel veranderende omgeving vinden inwoners bij de Bibliotheek een inspirerende ontmoetingsplek voor lezen, leren en beleven. Hierbij is aandacht voor de actuele ontwikkelingen en specifieke groepen in de lokale samenleving.

De Bibliotheek stimuleert en ondersteunt de persoonlijke ontwikkeling van de inwoners door in te zetten op lezen, leren en digitaal meedoen.

Focus

De Bibliotheek is een laagdrempelige ontmoetingsplek voor alle inwoners van de gemeenten. Daarbinnen maakt de Bibliotheek de keuze om zich de komende jaren meer specifiek te richten

op de jeugd van 0-13 jaar en op kwetsbare burgers. Dit doen wij ondermeer door middel van specifieke programmering, een daarop afgestemde collectie, door verder uitrollen van het dienstverleningsconcept van de Bibliotheek op School. Ook voor de zelfredzame volwassenen blijft de Bibliotheek programmering aanbieden, daarin zal echter continu gekeken worden naar de mogelijkheden om dit kostendekkend te realiseren.

We zetten in op basisvaardigheden

We geven prioriteit aan het helpen van de jeugd en kwetsbare volwassenen bij het aanleren en verbeteren van de basisvaardigheden taal, lezen én digitaal meedoen. Deze keuze heeft gevolgen voor personeel, organisatie, de collectie en de programmering.

Als onderliggend document is een op basis van het INK management model een uitgebreid bedrijfsplan opgesteld. Hiervoor is met behulp van de A3 methodiek een schematisch overzicht 2016-2018 tot stand gekomen, waarbij de 10 prestatie indicatoren en de bijbehorende acties in de velden zijn verdeeld (zie bijlage).

Selectie uit de te behalen resultaten

- Goede financiële prestatieafspraken met gemeenten en samenwerkingspartners
- De Bibliotheek levert meerwaarde
- De Bibliotheek midden in de samenleving
- Samenwerking met lokale en regionale taalaanbieders, welzijnsinstellingen, culturele instellingen en het primair onderwijs wordt geïntensiveerd
- Een aantrekkelijke, inspirerende collectie ter ondersteuning van de programmering van activiteiten ten aanzien van de basisvaardigheden
- De Bibliotheek is dichtbij en toegankelijk, zowel fysiek als digitaal
- 10 nieuwe bibliotheken op scholen (dbos) verspreid over het werkgebied
- Openingstijden tenminste gelijk aan huidige openingsuren en voor zo ver mogelijk afgestemd op de wensen van de bezoeker
- Ledenaantal tenminste op niveau 2015
- De kwaliteit is belangrijker dan kwantiteit
- De organisatie is aangepast aan de verandering
- De score van het medewerker tevredenheid onderzoek (MTO) is tenminste een 7
- Minimaal 1x per jaar wordt een klantenonderzoek gehouden
- 10% inkomsten uit andere geldstromen dan de reguliere subsidie

2. Achtergrond en uitgangspunten

Wat hebben we bereikt in de periode t/m 2015

Huisvesting

Bijna alle Bibliotheekvestigingen zijn verhuisd en/of opnieuw ingericht. Door een differentiatie in het vestigingsdienstverleningsniveau aan te brengen hebben wij de spreiding van de Bibliotheekdienstverlening kunnen behouden en zelfs kunnen uitbreiden.

De Bibliotheek is daar waar mogelijk in een multifunctionele accommodatie ondergebracht en heeft verruimde openingstijden.

Meer tevreden klanten

Door het bieden van een actuelere en aantrekkelijke collectie, een inspirerende presentatie ervan en verruimde openingstijden heeft de Bibliotheek meer tevreden klanten. Daarnaast is er geïnvesteerd in gebruiksgemak voor de klant.

Activiteitsaanbod

Naast de collectie zijn activiteiten zoals lezingen en workshops een belangrijk middel om de vijf kernfuncties uit te voeren. Het activiteitsaanbod voor volwassenen is uitgebreid met trainingen digitale vaardigheden, informatieve lezingen over historie en gezondheid. En in 2015 is de Bibliotheek in Waddinxveen en Bodegraven gestart met netwerkbijeenkomsten voor werkzoekenden: Walk en Talk, dé koffiepauze voor werkzoekenden.

De Bibliotheek De Groene Venen in Waddinxveen is de eerste Bibliotheek in Nederland die is gestart met de AdministratieExpres, een programma met workshops en coaching waarbij inwoners gestimuleerd worden tot een gedragsverandering als er sprake is van dreigende financiële problemen na een grote verandering in hun leven.

De Bibliotheek als partner

De Bibliotheek heeft lokaal en regionaal geïnvesteerd in netwerken. Vooral voor het primair onderwijs. De doorgaande leeslijn van 0-13 jaar is daarvan een belangrijke resultaat. De Bibliotheek heeft zich de rol van netwerkpartner meer eigen gemaakt. Zij is van een intern gerichte organisatie steeds meer naar buiten gegaan.

Kortom

De Bibliotheek heeft zich in roerige tijden, ondanks fusieperikelen en bezuinigingen staande gehouden. Er heeft een reorganisatie plaatsgevonden en een nieuwe organisatiestructuur is vastgesteld.

Lokale visies op Bibliotheekwerk nieuwe stijl zijn opgesteld en in plannen uitgewerkt. Het meest recent is een plan voor de Bibliotheekvoorziening nieuwe stijl in Bodegraven-Reeuwijk. Dit plan is mede de basis voor deze transitie en daarvoor voor de ingeslagen toekomstige duurzame richting van de Bibliotheek.

Samenleving

Er zijn allerlei veranderingen gaande in de samenleving die vragen om een andere vorm en invulling van het Bibliotheekwerk. Zo hebben klanten minder tijd om te lezen en om naar de Bibliotheek te komen. Ze zijn bovendien veel online waar ze informatie halen voor educatieve of andere doeleinden. Concepten als 'delen is het nieuwe hebben' leiden tot allerlei nieuwe vormen van leen- en leesgedrag van burgers onderling. De Bibliotheek lijkt daardoor voor een bepaalde groep burgers minder interessant of nodig te zijn. Wij zien dat terug in het dalend aantal betalende leden. De uitleenfunctie zal wellicht van minder belang zijn, maar de digitale mogelijkheden van de Bibliotheek, e-books, nieuwe leenvormen, een rustige lees- of studieruimte en een fysieke en virtuele ontmoetingsplek vinden zij wel degelijk belangrijk.

De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen

Vanaf 1 januari 2015 is de nieuwe wet van kracht: de Wet Stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (wsob). Hierin zijn de taken van een openbare Bibliotheek en het netwerk (lokaal, provinciaal, landelijk) vastgelegd.

Bij de uitvoering van de wettelijke taken dient een openbare Bibliotheek alle vijf kernfuncties in haar beleid uit te voeren.

1. Het ter beschikking stellen van kennis en informatie
2. Het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3. Het bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur
4. Het organiseren van ontmoeting en debat
5. Het laten kennismaken met kunst en cultuur

Gezamenlijk dragen de kernfuncties bij aan de persoonlijke ontwikkeling van burgers.

Commissie Cohen

Onze branchevereniging, Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB) heeft in 2013 de adviescommissie Cohen in het leven geroepen om een eigentijdse visie op het Openbaar Bibliotheekwerk te formuleren, die rekening houdt met de hiervoor geschetste trends in de samenleving.

In haar eindrapport 'Bibliotheek van de toekomst' stelt de commissie dat de aloude kernfuncties lezen, leren en informeren de basis blijven vormen van de Bibliotheek. Daarbij gaat het om zowel de digitale als de fysieke mogelijkheden. De commissie adviseert verder om een stimulerende ontmoetingsplek en leeromgeving te bieden. Alles vanuit de verbondenheid met de lokale gemeenschap.

Gemeente: opdrachtgever en partner

De gemeenten staan, onder andere door de decentralisaties, voor grote opdrachten. De Bibliotheek kan het gemeentelijk beleid actief ondersteunen. Primair zal dit gericht zijn op de basisvaardigheden lezen, schrijven en digitale vaardigheden.

En in samenwerking met lokale partners, kan secundair ondersteuning geboden worden op gezondheidsvaardigheden, financiële, sociale en juridische vaardigheden.

Wij zien de gemeenten overigens niet alleen als onze opdrachtgevers. Zeker in het realiseren van de veranderende rol van de Bibliotheek zien wij de gemeenten ook als onze partners. In nauw overleg met de gemeenten, zowel ambtelijk als met de portefeuillehouders en betrokken wethouders worden accent per gemeente mogelijk. Zo vervult de Bibliotheek in Waddinxveen, samen met stichting Vonk een ambassadeursrol in het culturele veld. Daarbij is de visie dat een afgestemd en gezamenlijk aanbod leidt tot minder verdubbelingen, een betere spreiding en voor alle doelgroepen een aantrekkelijk aanbod. Ook in het sociale domein kunnen de accenten per gemeente (licht) verschillen.

Actief burgerschap

Gemeenten gaan uit van 'de eigen kracht' en 'zelfredzaamheid' van inwoners en van het feit dat inwoners zelf de regie pakken en actief deelnemen aan het sociale, economische, culturele en educatieve leven. Daarbij vormt het eigen netwerk van inwoners een belangrijk vangnet om te voorkomen dat maatwerk noodzakelijk is.

Belangrijke termen in het gemeentelijk beleid zijn dan ook: preventie, participatie, meedoen, eigen kracht, ontplooiing, mens in ontwikkeling, sociale samenhang, samenwerken, wijkgericht werken en/of vitale dorpen.

3. Visie, Missie, Doelgroepen en Focus

Visie

In een snel veranderende omgeving vinden inwoners bij de Bibliotheek een inspirerende ontmoetingsplek voor lezen, leren en beleven. Hierbij is aandacht voor de actuele ontwikkelingen en specifieke groepen in de lokale samenleving. De Bibliotheek stimuleert en ondersteunt de persoonlijke ontwikkeling van de inwoners door in te zetten op lezen, leren en digitaal meedoen.

Missie

De Bibliotheek biedt burgers vrije toegang tot informatie, kennis en cultuur zodat zij zich bewust, kritisch en actief kunnen bewegen in de maatschappij. Hierbij besteedt zij specifieke aandacht aan de ontwikkeling van basisvaardigheden van de jeugd en kwetsbare burgers. De Bibliotheek is daarbij een belangrijke verbindende factor in de lokale samenleving en werkt waar mogelijk samen met lokale en regionale educatieve, culturele en maatschappelijke partners om een aantrekkelijke programmering te bieden.

De Bibliotheek bevordert met haar basiscollectie het leesplezier. Samen met haar lokale partners vormt zij een inspirerende ontmoetingsplek waar activiteiten plaatsvinden.

Kernwaarden

Bij de uitvoering van haar beleid staan de volgende kernwaarden centraal:

Klantgericht, professioneel en toegankelijk. Deze kernwaarden komen tot uiting in de interne en externe communicatie, de activiteiten en in houding en gedrag van de medewerkers.

Doelgroepen

De Bibliotheek is een laagdrempelige ontmoetingsplek voor alle inwoners van de gemeenten en kernen van de Bibliotheek De Groene Venen. Het is echter, gezien de huidige omstandigheden, niet mogelijk om alle doelgroepen in alle dorpen (kernen) te blijven bedienen.

Wij maken dan ook de keuze om ons de komende jaren meer specifiek te richten op jeugd van 0 tot 13 jaar en kwetsbare burgers. Onder meer door middel van specifieke programmering en een daarop afgestemde collectie, maar ook door bijvoorbeeld de realisatie van Bibliotheek op School. Ook voor zelfredzame volwassenen blijft de Bibliotheek programmering aanbieden. Daarin zal echter continu gekeken worden naar de mogelijkheden om dit kostendekkend aan te bieden.

0-13 jaar

Laaggeletterdheid is een groot maatschappelijk probleem en heeft een directe invloed op onderwijsniveau, werk, inkomen en gezondheid. Te constateren valt dat de leesprestaties van Nederlandse basisschoolleerlingen onder het vereiste niveau liggen. Een kwart verlaat de basisschool met het leesvaardigheidsniveau van een groep 6 leerling. Kinderen die veel lezen, scoren hoger op de Cito-toetsen taal, wiskunde en studievoordigheden. Ze zijn veel beter in begrijpend lezen, spelling, grammatica en schrijven. Als een kind iedere dag een kwartier leest leert het zo'n duizend nieuwe woorden per jaar. Kinderen van ouders die zelf lezen en met hun kind praten over boeken, komen verder in het onderwijs.

Leesbevordering is een middel bij uitstek om de taalontwikkeling integraal te stimuleren. Dit maakt de Bibliotheek met haar specifieke expertise op dit terrein, een krachtige partner in het lokale beleid om taalachterstanden te voorkomen en te bestrijden. In de bestrijding van laaggeletterdheid is de dienstverlening aan kinderen van 0-13 jaar een belangrijke taak van de Bibliotheek. Zij biedt kinderen een doorgaande leeslijn om taal- en leesontwikkeling en mediawijsheid te bevorderen en om te voorkomen dat op deze terreinen achterstanden ontstaan. Het primair onderwijs is hierbij een belangrijke partner.

Kwetsbare burgers

Uitgangspunten van de overdracht van taken aan gemeenten zijn onder andere de participatie samenleving en actief burgerschap: iedereen doet mee en draagt bij. De burger met zijn eigen kracht en regie staat centraal.

Het beleid is gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, waarbij preventie een belangrijk doel is. Niet voor elke burger is

deelnemen aan de participatiesamenleving even vanzelfsprekend. De Bibliotheek wil zich naast de dienstverlening aan de jeugd en de zelfredzame burgers, primair richten op deze groep kwetsbare burgers.

Nederland telt naar schatting 4-6 miljoen mensen die moeite hebben om zich te redden op het gebied van werk en inkomen, onderwijs, zorg, welzijn en opvoeding. Binnen deze doelgroep zijn de volgende groepen te onderscheiden:

- Laaggeletterden, anderstaligen en inburgeraars
- Mensen in een achterstandssituatie (lage opleiding, laag inkomen of uitkering, werkzoekend)
- (Niet zelfredzame) ouderen
- Vluchtelingen

Overige doelgroepen

Alle overige doelgroepen bedient de Bibliotheek zoveel mogelijk met inzet van minimale middelen, aanvullende subsidies, eigen bijdragen of fonds- of projectgelden.

4. We zetten in op basisvaardigheden

Wij geven prioriteit aan het helpen van de jeugd en kwetsbare volwassenen bij het aanleren en verbeteren van de basisvaardigheden taal, lezen én digitaal meedoen. Deze keuze heeft gevolgen voor personeel, organisatie, de collectie en de programmering.

Ten aanzien van het versterken van de positie van burgers zijn drie vormen van aanpak te onderscheiden:

- **Preventieve aanpak:**

Burgers op jonge leeftijd de basis van de kennis en vaardigheden bijbrengen die zij in het leven nodig hebben; hiermee worden achterstanden op latere leeftijd voorkomen.

- **Curatieve aanpak (schadeherstel):**

Ondersteuning bieden aan kwetsbare volwassen burgers die een achterstand hebben opgelopen en de basisvaardigheden onvoldoende beheersen.

- **Onderhoud en verdieping:**

Jongeren en volwassen burgers de gelegenheid bieden de vaardigheden bij te houden en bij voorkeur zich te verder te ontwikkelen.

In ons beleid wordt prioriteit gegeven aan preventie (bij de jeugd) en schadeherstel (bij kwetsbare volwassenen). Dit doen we met inzet van beschikbare middelen en mogelijkheden.

Preventieve aanpak

Doorgaande leeslijn

De Bibliotheek geeft prioriteit aan intensivering van de dienstverlening gericht op 0-13 jaar. Met projecten als Boekstart en de formule de Bibliotheek op School willen we zoveel mogelijk kinderen in die leeftijdsgroep bereiken.

VoorleesExpress

In Waddinxveen is in 2015 de voorbereiding gestart van de VoorleesExpress waarbij vanaf 2016 wordt voorgelezen in gezinnen waar jonge kinderen moeite hebben met de Nederlandse taal en opgroeien in een taalarme thuisomgeving. Het is belangrijk dat ieder kind alle kansen krijgt om zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen.

Daarbij is taalverwerving en taalontwikkeling een belangrijke schakel. Dit project sluit dan ook aan op het gemeentelijk beleid in het kader van

onderwijskansenbeleid, VVE doelstellingen, het vergroten van ouderbetrokkenheid en de inzet rond de transitie jeugdzorg. De VoorleesExpress wordt voor een groot deel gefinancierd met behulp van fondsen.

Boekstart en de Bibliotheek op School (dBos)

We willen als gelijkwaardige samenwerkingspartners en vanuit gezamenlijke strategische doelen samenwerken met de scholen en instellingen voor de vroeg voorschoolse educatie (VVE) om de prestaties van leerlingen op de thema's lezen (leesplezier) en mediawijsheid (informatievaardigheden) meetbaar te verbeteren.

De samenwerking met het VVE wordt geïntensiveerd en waar mogelijk wordt het concept Boekstart in het Kinderdagverblijf ingevoerd.

Het is onze ambitie om samen met de gemeenten de samenwerking met het primair onderwijs verder vorm te geven en in deze beleidsperiode tenminste 10 dBos voorzieningen in het primair onderwijs te realiseren.

We zijn van mening dat we door het integreren van de Bibliotheek op School we meer kinderen bereiken en effectiever kunnen werken aan verbeteren van geletterdheid en informatievaardigheden. En daarmee aan preventie.

Voortgezet onderwijs

De intensieve aanpak van dBos kunnen we met de beschikbare middelen niet doorzetten naar

het voortgezet onderwijs. Voor de leerlingen van het voortgezet onderwijs zijn speciale collecties aanwezig met name in onze bibliotheken in Waddinxveen, Nieuwerkerk en Bodegraven en daardoor in het hele werkgebied beschikbaar. Het lidmaatschap is voor jeugd tot en met 17 jaar gratis zodat de collectie ook voor alle jongeren toegankelijk is. Voor het voortgezet onderwijs zijn alleen diensten mogelijk op projectbasis, waarbij er financiële dekking moet zijn vanuit de gebruiker, de lokale overheid of fondsen.

Curatieve aanpak

Het wordt steeds duidelijker dat gemiddeld 10-12% van de Nederlandse bevolking onvoldoende kan lezen en of schrijven. Daardoor zijn zij minder (dan wenselijk) in staat om te participeren in de samenleving.

Taalhuis / taalnetwerk

De Bibliotheek richt zich in de komende beleidsperiode op het vormen van een taalnetwerk met andere aanbieders en partners. Samen met de Bibliotheek Gouda en de Bibliotheek Krimpenerwaard pakken wij de regie en wordt in 2016 een bondgenootschap geletterdheid opgericht.

Het taalhuis/taalpunt in de Bibliotheek is de centrale plek waar zowel laaggeletterden als taalvrijwilligers terecht kunnen voor informatie, advies, taalactiviteiten en training.

Het taalpunt zal gerund worden door goed opgeleide vrijwilligers en wijst zogenaamde taalvragers de weg.

Voor taalcoaches bieden wij ondersteuning in collectie, oefenprogramma's en ruimte.

De verdergaande digitalisering van de samenleving maakt dat ook de digitale vaardigheid een basisvaardigheid is geworden. Niet iedereen kan echter even goed digitaal meekomen. Digitale middelen, projecten en/of cursussen zijn nodig om deze burgers vaardiger te laten worden.

De Bibliotheek biedt, mede met behulp van de verkregen middelen (webgelden) non formele volwassen educatie, cursussen Klik en Tik en Digisterker. Met als doel het aanleren van digitale vaardigheden.

Tabletcafé's

Een laagdrempelige makkelijke ontmoetingsplek waar bezoekers tips en trucs met andere tabletgebruikers uitwisselen.

We richten ons op de meest kwetsbare groepen op dit gebied: senioren en werkzoekenden. Het Werkplein, de welzijnsorganisaties en instellingen voor senioren én werkzoekenden zijn hierbij voor ons belangrijke partners.

Walk & Talk

Dé koffiepauze voor werkzoekenden. De Bibliotheek biedt werkzoekenden maandelijkse laagdrempelige en vraaggerichte netwerkbijeenkomsten waarin ervaringen uitwisselen en elkaar tips en adviezen geven de spelregels zijn.

Jouw voorsprong op de rest! Een videotraining over solliciteren voor laagopgeleide en laaggeletterde werkzoekenden. De Bibliotheek faciliteert en coacht de deelnemers naar het gebruik maken van het eigen netwerk en de nieuwe manier van solliciteren.

Leeskring voor laaggeletterden

De Leeskring voor Laaggeletterden is speciaal bedoeld voor volwassenen die nog nooit een boek hebben (uit)gelezen of die moeite hebben met lezen. In de Leeskring voor Laaggeletterden worden drempels bij het lezen van boeken weggehaald. Daardoor ervaren de deelnemers voor het eerst een goed geschreven verhaal en raken zij enthousiast over het lezen.

Open leercentrum

Oefenen met taal, lezen en met digivaardigheden: in de Bibliotheek kan het!

De Bibliotheek heeft een passend aanbod voor het verbeteren van de basisvaardigheden voor iedere deelnemer tot taalniveau 2F. De Bibliotheek beschikt over computers en werkplekken waar inwoners wekelijks op een vast tijdstip naar de Bibliotheek kunnen komen om te oefenen.

Gekwalificeerde taalvrijwilligers verlenen op maat ondersteuning. Voor iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het aanleren en onderhouden van taal en digitale vaardigheden.

Onderhoud en verdieping

Aan burgers die zich kunnen redden in de maatschappij, biedt de Bibliotheek mogelijkheden tot verdere ontwikkeling. Een verrassende, inspirende collectie, fysiek en digitaal, het bieden van faciliteiten en het kunnen kennismaken met nieuwe media maken een leven lang lezen en leren mogelijk.

Deze dienstverlening uit zich met name in bibliotheekruimten waar inwoners graag komen om te lezen, te leren of elkaar te ontmoeten. Stabiele wifi, beleving en een goede collectie tijdschriften en dagbladen horen daar ook bij. Daar waar mogelijk brengen we de dienstverlening dichtbij de inwoners. De Bibliotheek heeft een netwerk van gespreide voorzieningen en versterkt daarmee het wijk- en kerngericht beleid van de gemeenten. Daarnaast zal zij voor zover mogelijk een vraaggericht aanbod formuleren voor de Huis-van-Allievoorzieningen. Naast een kleine collectie fysieke boeken, tijdschriften, distributiepunt zal het aanbod met name programmering betreffen.

Gevolgen voor de collectie

Invzetten op basisvaardigheden heeft gevolgen voor de collectie. Uitleencijfers waren voor de Bibliotheek hét kengetal in de afgelopen 20 jaar. Ook in de komende tijd willen we een collectie die goed wordt gebruikt. Het verschil zit in het doel van de collectie. De collectie moet een toegevoegde waarde hebben bij de persoonlijke ontwikkeling van burgers.

Daarnaast blijven ook de zelfredzame klanten een belangrijke doelgroep die veelvuldig gebruik maakt van de collectie. Voor hen is er ook in de komende jaren een toereikende actuele, maar wel kleinere collectie beschikbaar. Het verkleinen van de collectie wordt mede bepaald door de afname van het aantal uitleningen ervan. Om de titelvariatie aantrekkelijk te houden wordt er meer met roulerende collecties gewerkt.

De kleinere collectie wordt ook aangevuld door de landelijke collectie e-books.

Gevolgen voor de programmering

De Bibliotheek kiest voor een programmering, specifiek gericht op jeugd tot 13 jaar en kwetsbare burgers. De focus ligt op het aanleren van de basisvaardigheden.

Ten eerste:

- lezen, schrijven (en rekenen)
- digitale vaardigheden

Ten tweede

- gezondheidsvaardigheden
- financiële vaardigheden
- sociale en juridische vaardigheden

Voor de programmering wordt intensief afgestemd en samengewerkt met lokale en regionale instanties die op het gebied van de vijf basisvaardigheden actief zijn. Dit is mede van belang om onnodig overlap te voorkomen en gebruik te maken van elkaars expertise.

Ook voor de zelfredzame volwassenen blijft de Bibliotheek programmering aanbieden. Hierin wordt continu gekeken naar samenwerkingsmogelijkheden en naar mogelijkheden om dit kostendekkend aan te bieden.

Gevolgen voor de Bibliotheekruimten

De Bibliotheek wordt een Bibliotheek met meerdere verschijningsvormen, daar waar mogelijk dichtbij de doelgroepen. De Bibliotheek op school is daarbij een belangrijk voorbeeld, maar ook de bibliotheken in multifunctionele accommodaties en in het 'Huis-van-Allles'. De ruimten en de opstelling van de collectie is inspirerend.

Er is regelmatig iets in de Bibliotheek te beleven in samenwerking met burgers, maatschappelijk- of culturele partners.

We zijn trots op en maken optimaal gebruik van de kansen en mogelijkheden van de partners in de gebouwen waar de Bibliotheek onderdeel van uitmaakt: Het Cultuurhuys De Kroon, Bij Everts, Brede School Moordrecht, dorps huis Swanla, en Keijzerschool Moerkapelle. De Bibliotheek in de Batavier is een stand alone situatie, waar door inhoud te geven aan de dorps huisfunctie meerwaarde aan het gebouw en de situatie wordt gegeven. In 2016 zal in Reeuwijk-Brug naast een Bibliotheekvoorziening in het Huis-van-Allles een de Bibliotheek op School in de Oude Tol worden gerealiseerd.

We streven voor alle Bibliotheekvoorzieningen naar ruime openingstijden, afgestemd op de wensen van de klanten, partners en verspreid over zes dagen per week.

Gevolgen voor de uitleenfunctie

De uitleenfunctie is jarenlang de kern van de dienstverlening geweest. Mede door de keuzes die we maken verandert deze functie sterk. Promotie van de Bibliotheek als toegangspoort tot landelijk lenen en het lenen van e-books zijn onlosmakelijk verbonden aan de nieuwe uitleenfunctie.

Digitale Bibliotheek

Ook digitale toepassingen maken dat we als Bibliotheek naar de klanten toegaan. Via de website kan de klant de Bibliotheek van huis uit benaderen. Er kan gereserveerd worden en er kunnen e-books geleend worden. De catalogus en 'mijn Bibliotheek' is ook via de Bibliotheek app bereikbaar.

Gevolgen voor het personeel/vakmanschap

Hoewel de traditionele dienstverlening verandert, komt hier niet meteen een einde aan. Naast de mondige en goed geïnformeerde klant komt ook de minder redzame en geïnformeerde klant voor ontmoeting, inspiratie en educatie. Nieuwe kennis, vaardigheden en een andere attitude zijn vereist.

Bij de Bibliotheek zijn al jaren vrijwillige medewerkers werkzaam. De bezuinigingen en veranderende vraag van de subsidieverstrekker heeft het inzicht in het werken met vrijwillige medewerkers versterkt. Om de dienstverlening binnen de financiële kaders te kunnen voortzetten is het noodzakelijk om met meer vrijwillige medewerkers op bepaalde, niet-Bibliotheekinhoudelijke, functies te werken. Vrijwilligers beschikken daarnaast vaak over talenten die van toegevoegde waarde

kunnen zijn voor de Bibliotheek.

Onze medewerkers, betaald en onbetaald, zorgen ervoor dat mensen zich welkom voelen in onze publieke ruimtes en bij de digitale Bibliotheek. Goede dienstverlening staat voorop.

Samenwerking / Netwerken

Wij geloven in structurele samenwerking met andere organisaties. Deze samenwerking heeft als doel het gezamenlijke resultaat te verbeteren omdat iedere instelling haar eigen expertise heeft; we versterken elkaar en weten elkaar te vinden. De Bibliotheek is onderdeel van verschillende netwerken, lokaal, en regionaal. De Bibliotheek vervult in partnerschappen verschillende rollen: als organisator, initiator of facilitair. De Bibliotheek wil enerzijds de partnerschappen versterken en uitbouwen en zo uitgroeien tot een verbindende factor in de gemeenschap. En anderzijds via de partners de geprioriteerde doelgroepen beter bereiken.

Met name de laaggeletterde volwassenen vormen een lastig te bereiken doelgroep. In elke gemeente zijn er lokale organisaties die wel direct in aanraking komen met deze inwoners. De Bibliotheek zorgt ervoor dat de partners goed geïnformeerd zijn over de activiteiten en producten van de Bibliotheek en bereid zijn om potentiële deelnemers aan een programma naar de Bibliotheek te verwijzen.

De fysieke plek in elke gemeente zorgt voor lokale inbedding van de Bibliotheek. Door (waarde)vrij toegankelijk te zijn voor de gemeenschap voorziet de Bibliotheek in een plek waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten en zich onderdeel kunnen voelen van die gemeenschap.

5. Interne organisatie

Het beleidsplan is klaar. De uitwerking zal drie jaar in beslag nemen. In 2015 hebben voorbereidingen plaatsgevonden, in 2016 zullen plannen uitgewerkt worden en pilots plaatsvinden. In 2017 zal geëvalueerd en gefinetuned worden, waarna in 2018 bijgesteld kan worden. Eind 2018 is de Bibliotheek de Groene Venen een organisatie die zich met de collectie, inzet van medewerkers en de programmering inzet op het aanleren en verbeteren van de taal-, lees- en digivaardigheden.

In het eerste jaar zal de focus liggen op:

- Externe communicatie en zichtbaarheid bij partners: Het verhaal (laten) vertellen van onze nieuwe focus en netwerken versterken
- Een financiële vertaling van ons plan naar een meerjarenbegroting en goede prestatieafspraken met de gemeenten
- Een aantal beleidsplannen zoals:
 - HR beleid inclusief competenties en opleidingsplan
 - Vrijwilligersbeleid
 - Kwaliteitszorg beleid
- Marketing en Communicatie plan 2016-2018
- Realisatie van dBos en kleinschalige Bibliotheekpunten
- Implementatie van producten als Digisterker, Klik en tik, Jouw voorsprong op de rest, leeskring laaggeletterden
- Pilot formulieren brigade in Waddinxveen
- Walk en Talk starten in Nieuwerkerk aan den IJssel
- Cultureel aanbod
- VoorleesExpress van start in Waddinxveen

Personeel en organisatie

De Bibliotheek De Groene Venen is een kleine organisatie (13,9 fte) en wil een flexibele organisatie zijn met korte lijnen en resultaatverantwoordelijkheid. We maken jaarwerkplannen waardoor iedereen weet wat hem of haar te doen staat. Hier gaan we nog meer op inzetten. We stellen een personeelsbeleidsplan op met daarin de taken en verantwoordelijkheden en de benodigde competenties. Een opleidingsplan volgt uit het personeelsbeleid. De ambities uit dit plan staan of vallen met goed opgeleide medewerkers die weten hoe te adviseren, te inspireren en te netwerken.

Gebouwen

In de afgelopen jaren zijn nieuwe gebouwen betrokken en is hard gewerkt aan de moderne uitstraling van de Bibliotheek. Door de realisatie van bibliotheken in multifunctionele accommodaties zijn nieuwe samenwerkingsvormen ontstaan of is samenwerking geïntensiveerd. In de komende beleidsperiode zullen de mogelijkheden nog verder worden uitgebreid.

Techniek

De Bibliotheek zoekt actief naar mogelijkheden om de kosten van ict en van het Bibliotheekautomatisering systeem te reduceren. Daarnaast volgen we de landelijke ontwikkelingen nauwlettend en sluiten daar waar mogelijk aan. Het gastlenen, landelijk lenen en het lenen van e-books zijn daar voorbeelden van.

Vestigings- en spreidingsbeleid

Voor de komende jaren staat de ontwikkeling van tien nieuwe locaties van de Bibliotheek op School centraal. Daarnaast ontstaan kleine decentrale Bibliotheekpunten in de zogenaamde Huis-van-Allen-concepten in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Maar ook in de andere gemeenten wordt onderzocht wat de meerwaarde kan zijn van laagdrempelige inloop / ontmoetingsplekken waarbij naast voorkomen van eenzaamheid de programmering gericht op mee doen in de maatschappij en participatie centraal staat. Hiermee wordt invulling geven aan het gemeentelijk beleid om de preventieve aanpak, kern-, dorp en wijkgericht, zo dicht mogelijk bij de inwoners te brengen.

Vrijwilligers

Om het toenemend aantal bestaande en nieuwe vrijwilligers goed te begeleiden en te outilleren zal in de eerste maanden van 2016 een vrijwilligersbeleid vastgesteld worden. Hierin worden de taken, competenties en afspraken vastgelegd. Sinds de introductie van de vrijwillige gastvrouw/gastheer voor de verruiming van de openingstijden en de nieuwe invulling van de horeca in de Bibliotheek in Nieuwerkerk (De Batavier) bieden wij ook werkervaringsplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Bij alle gemeenten kijken wij met lokale contactpersonen bij de

gemeenten, vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke samenwerkingspartners we naar de kansen (win/win situatie) die het kan bieden.

Werkprocessen

De huidige inrichting van de werkprocessen is nu nog gericht op het Bibliotheekwerk oude stijl. Met het ontstaan van nieuwe vormen van Bibliotheekvoorzieningen en de volledige vorm van zelfbediening wordt een aantal processen opnieuw in kaart gebracht. De centrale vraag daar bij is: creëren we optimale meerwaarde voor de klant: doen we de goede dingen en doen we de dingen goed.

Financiën

We werken aan nieuwe solide prestatie- en financiële afspraken met gemeenten. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden van andere geldstromen en/of financieringsbronnen. Er zal sprake zijn van een meer projectmatige werkwijze met een toename van financiering via fondsen. Onderzocht wordt wat mogelijk is in de publiek private samenwerking.

Marketing, Communicatie en Kwaliteitszorg

De Bibliotheek is in 2012 voor de tweede maal gecertificeerd. De Bibliotheek streeft er ook in 2016 te voldoen aan de certificeringsnormen. In 2016 zal een nieuw strategisch en operationeel marketing plan worden opgesteld

Organisatie

Met de reorganisatie is in 2014 een nieuw organisatiestructuur geïmplementeerd. Met de verandering van focus zal in 2017 worden geëvalueerd of deze structuur voldoende basis en flexibiliteit biedt voor de extern gerichte netwerkorganisatie die we voor ogen hebben.

Samenwerking

De Bibliotheek gebruikt de komende jaren ook om de mogelijkheden tot structurele, niet vrijblijvende samenwerking of eventuele fusie met andere Bibliotheekorganisaties te onderzoeken. Doelstelling daarbij is om ook voor de langere termijn voldoende grootte en slagkracht te behouden.

6. Risico's

Financieel

Wij rekenen op de solide steun van de gemeenten als het gaat om de financiering van de activiteiten die nauw aansluiten bij de beleidsdoelstellingen van de gemeenten.

Duidelijk moet worden waar de gemeenten mogelijkheden zien tot financiering en waar wij als stichting zelf middelen moeten verwerven. Het vinden van extra financieringsmogelijkheden blijft hoe dan ook een belangrijk streven. Wij zetten in op een externe financiering van tenminste twee projecten, uitbreiding van inkomsten van donateurs.

Toch blijft de financiering hoe dan ook nog een kritische succesfactor. Mocht na een jaar blijken dat deze financiële doelen niet haalbaar zijn geweest dan vindt er een herziening op het beleidsplan plaats, waarin de focus nog sterker op basisvaardigheden komt te liggen.

Vrijwilligers

De inzet van onbetaalde medewerkers is nodig om onze ambities o.a. omtrent de openstelling te bereiken. Lukt het niet de gewenste vrijwilligers te vinden dan zullen er minder activiteiten kunnen plaatsvinden. In het uiterste geval zullen we de openingstijden naar beneden moeten bijstellen.

7. En tot besluit

Voor u ligt een ambitieus plan. Wij hebben er zin in en zetten graag en met enthousiasme de ingezette richting voort. Wij gaan aan de slag om de meerwaarde van de Bibliotheek voor de samenleving nog meer voor het voetlicht te brengen! Wij zijn nog steeds een Bibliotheek waar iedereen welkom is, maar we hebben een duidelijke focus.

Wij bieden kansen aan de inwoners om hun zelfredzaamheid te vergroten waardoor een ieder kan meedoen in de samenleving!

Onze vestigingen

- ▶ **Bibliotheek Bodegraven**
Bij Everts
Julianastraat 2
2411 CV Bodegraven
T. 0172-522480
E. bodegraven@bibliotheekdegroenevenen.nl
- ▶ **Bibliotheek Moordrecht**
Brede school het Turfhuis
Oudersvrucht 5
2841 LN Moordrecht
T. 0182-373014
E. moordrecht@bibliotheekdegroenevenen.nl
- ▶ **Bibliotheek Nieuwerkerk aan den IJssel**
Batavier
Batavierlaan 4
2912 SG Nieuwerkerk aan den IJssel
T. 0180-229002
E. nieuwerkerkaandenijssel@
bibliotheekdegroenevenen.nl
- ▶ **Bibliotheek Reeuwijk**
Van Staverenstraat 39
2811 TL Reeuwijk
T. 0182-395528
E. reeuwijk@bibliotheekdegroenevenen.nl
- ▶ **Bibliotheek Waddinxveen**
Cultuurhuys De Kroon
Gouweplein 1
2741 MW Waddinxveen
T. 0182-640572
E. waddinxveen@bibliotheekdegroenevenen.nl
- ▶ **Bibliotheek Zevenhuizen**
Swanla
Burg. Klinkhamerweg 84d
2761 BJ Zevenhuizen
T. 0180-638388
E. zevenhuizen@bibliotheekdegroenevenen.nl
- ▶ **Bibliotheek Moerkapelle**
OBS Keijzerschool
Beatrixlaan 3
2751 XT Moerkapelle
T. 06-49593729
E. moerkapelle@bibliotheekdegroenevenen.nl
- ▶ www.bibliotheekdegroenevenen.nl